

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра онкології та радіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради ФПДО

Декан

О.Є.Січкоріз

«16» грудня 2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
передатестаційного циклу
з фаху «Онкохірургія»

Кількість навчальних годин: лекцій - 14, семінарські заняття - 30,
практичні заняття - 48, самостійна робота - 42,
додаткові програми – 22. Разом – 156 годин.
Кредити ECTS - 5,2

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № 11
від «02» листопада 2017 р.

Протокол № 4
від «17» грудня 2017 р.

Завідувач кафедри, професор

Голова методичної комісії ФПДО

О.Є.Січкоріз

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Передатестаційні цикли проводяться з метою визначення рівня теоретичних знань, умінь та практичних навиків з «Онкохірургії», а також поглиблення теоретичної та практичної підготовки лікарів-онкохірургів відповідно до другої, першої та вищої кваліфікаційних категорій.

Робочу програму передатестаційного циклу розраховано для лікарів - онкохірургів, які мають стаж роботи за фахом не менше 5 років.

Робоча навчальна програма складена на основі типової уніфікованої програми передатестаційного циклу зі спеціальності „Онкохірургія”, затвердженої Міністерством охорони здоров'я України. 22.03.2017 р.

Передатестаційна програма містить усі основні розділи зі спеціальності й охоплює обсяг знань, необхідний для діяльності лікаря онкохірурга. Програма представлена модулями, поданими в певній послідовності, оптимальній для засвоєння матеріалу. Список літератури дає змогу орієнтуватись на основні та додаткові фахові джерела для навчання на циклі та самостійній підготовці. Кредитні години раціонально розподілено між видами занять, приділено увагу новим аспектам фахової інформації, які не висвітлено в підручниках і посібниках.

Додаткові програми представлено курсом з організації медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях і військово-медичній підготовці, проблемі СНІДу та вірусних гепатитів. До програми також входять заняття з медичної інформатики.

Для виявлення рівня знань слухачів програмою передбачено такі види контролю: оцінка базових знань, рубіжний контроль та заключний іспит. Для базового та заключного іспиту використовується тестова комп'ютерна атестаційна програма, затверджена МОЗ України.

Слухачі, які успішно склали заключний іспит, одержують свідоцтво встановленого зразка про відповідність рівня підготовки певній кваліфікаційній категорії (другій, першій, вищій) з фаху «Онкохірургія», що є рекомендацією до присвоєння відповідної категорії.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
передатестаційного циклу за фахом «онкохірургія»

Тривалість навчання: 1 місяць (156 год).

Мета навчання: підготовка лікаря – онкохірурга до атестації на відповідну кваліфікаційну категорію за фахом «онкохірургія» та визначення рівня його знань і умінь відповідно до кваліфікаційних вимог.

Контингент – лікарі-онкохірурги.

Код	Назва курсу та розділу	Кількість навчальних годин				
		Аудиторні заняття			СРС	Разом
		Л	Пр	СЗ		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Організація онкологічної допомоги	-	2	-	2	4
2-4.	Основи теоретичної онкології Класифікація пухлин. Морфологія пухлин.	2	-	-		2
5.	Сучасні методи діагностики злоякісних новоутворень		2	2	4	8
6.	Загальні принципи лікування злоякісних пухлин	2		2	2	6
7.	Пухлини голови та шиї, рак щитовидної залози	-	4	4	2	10
8.	Пухлини органів грудної порожнини	2	6	4	4	16
9.	Пухлини органів черевної порожнини. Позаорганні заочеревинні пухлини	6	10	4	10	30
10.	Пухлини молочної залози	2	8	2	4	14
11.	Пухлини жіночих статевих органів		4	2	2	10
12.	Пухлини сечостатевої системи	-	4	2	4	10
13.	Пухлини шкіри	-	4	-	2	6
14.	Пухлини кісток та м'яких тканин		2	-	2	4
15.	Пухлини центральної системи та ендокринних залоз	-	2	2	2	6
16.	Пухлини кровотворної та лімфоїдної систем	-	-	-	2	2
	Іспит	-	-	6		6
	Разом на кафедрі	14	48	30	42	134
Додаткові програми						
	Організація невідкладної медичної допомоги населенню в екстремальних ситуаціях мирного часу та бойових умовах	4	2	-	2	8
	Медична інформатика		6	-	-	6
	Вірусні гепатити і СНІД	6		-	2	8
	Разом	10	8	-	4	22
Всього		24	56	30	46	156

Примітка:

Л – лекції;

Пр – практичні заняття;

СЗ – семінарські заняття;

СРС – самостійна робота слухачів;

Завідувач кафедри

професор Фецич Т.Г.

Тематичний план лекцій передатестаційного циклу
зі спеціальності «онкохірургія» (14 год)

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Вибрані питання теоретичної онкології. Канцерогенез.	2
2.	Загальні принципи хірургічного лікування злоякісних пухлин.	2
3.	Рак легень. Рак стравоходу.	2
4.	Рак шлунка.	2
5.	Рак товстої кишки.	2
6.	Пухлини гепатобіліарної системи.	2
7.	Рак грудної залози.	2
Всього		14

Тематичний план практичних занять
ПАЦ «Онкохірургія» (48 год)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Організація онкологічної допомоги в Україні.	2
2.	Ендоскопічні і променеві методи досліджень в онкології.	2
3.	Доброякісні та злоякісні пухлини щитоподібної залози.	2
4.	Клініка та сучасна діагностика раку губи. Злоякісні пухлини язика і слизової порожнини рота.	2
5.	Сучасні методи діагностики центрального і периферичного раку легень.	2
6.	Хірургічне лікування пухлин легень.	2
7.	Клінічна картина і сучасна діагностика раку стравоходу. Загальні принципи лікування раку стравоходу.	2
8.	Хірургічне лікування раку шлунка.	2
9.	Первинний і метастатичний рак печінки.	2
10.	Рак підшлункової залози. Позаорганні заочеревинні пухлини.	2
11.	Рак ободової кишки, сучасні методи діагностики та лікування.	2
12.	Рак прямої кишки, сучасні методи діагностики та лікування.	2
13.	Клініка і сучасна діагностика раку грудної залози.	2
14.	Вибір хірургічного, комбінованого та комплексного лікування раку грудної залози.	2
15.	Оперативні втручання при пухлинах грудної залози. Класифікація. Методики.	4
16.	Рак шийки матки, вибір методу лікування.	2
17.	Рак ендометрія.	2
18.	Клініка, діагностика та лікування пухлин сечового міхура і нирки.	2
19.	Рак передміхурової залози, статевого члена і яєчка. Клінічні прояви та сучасні методи діагностики і лікування.	2
20.	Рак шкіри, клініка, діагностика. Вибір методу лікування.	2
21.	Меланома шкіри. Клініка та сучасні методи діагностики та лікування.	2
22.	Пухлини м'яких тканин, клініка, сучасна діагностика та лікування.	2
23.	Пухлини ЦНС. Діагностика, клініка, лікування.	2
	Всього	48

Тематичний план семінарських занять
передатестаційного циклу зі спеціальності «онкологія» (24 год)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Діагностика злоякісних пухлин – комп'ютерна томографія (КТ) і ядерно-магнітний резонанс (МРТ).	2
2.	Променеве лікування онкологічних хворих.	2
3.	Пухлини гортані і глотки.	2
4.	Метастази злоякісних пухлин на шиї при невиявленому первинному вогнищі.	2
5.	Роль ендоскопії трахеї і бронхів в діагностиці злоякісних новотворів.	2
6.	Оперативні втручання при пухлинах легень.	2
7.	Пост резекційні синдроми в онкохірургії.	2
8.	Операції на підшлунковій залозі і 12 палій кишці: методики резекцій залози, папілектомій, ПДР, панкреатектомій.	2
9.	Гормонотерапія раку грудної залози.	2
10.	Рак вульви. Хірургічне лікування.	2
11.	Хірургічне лікування раку сечового міхура.	2
12.	Метастатичні пухлини головного мозку.	2
	Всього	24

Тематичний план самостійної роботи
передатестаційного циклу зі спеціальності
«Онкохірургія» (42 год)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Структура онкологічних новоутворень Захворюваність та смертність від злоякісних пухлин.	2
2.	Цитологічне та гістологічне дослідження пухлин.	2
3.	Сучасні променеві методи діагностики в онкології.	2
4.	Сучасні принципи медикаментозної терапії злоякісних пухлин.	2
5.	Позаорганні (неврогенні, мезенхімальні, дисембріональні) пухлини шиї.	2
6.	Клініка та диференційна діагностика раку легень.	2
7.	Пухлин середостіння і плеври. Хірургічне лікування.	2
8.	Рак шлунка. Епідеміологія, класифікація, клінічна картина, сучасні методи діагностики.	2
9.	Роль медикаментозного методу в комбінованому лікуванні раку шлунка. Реабілітація хворих на рак шлунка.	2
10.	Рак фатерового соска.	2
11.	Рак товстої кишки. Клінічні форми, сучасні методи діагностики.	2
12.	Заочеревинні позаорганні пухлини. Клініка, діагностика, сучасні методи лікування.	2
13.	Злоякісні пухлини яєчників. Епідеміологія, клініка, діагностика. Вибір методу лікування.	2
14.	Рак сечового міхура, клініка, діагностика та лікування.	2
15.	Клініка, діагностика та лікування пухлин нирки.	2
16.	Меланома шкіри, клініка та сучасні методи діагностики та лікування.	2
17.	Клініка, сучасна діагностика та лікування пухлин кісток.	2
18.	Доброякісні та передпухлинні захворювання молочної залози. Клініка, диференційна діагностика.	2
19.	Сучасні методи реабілітації, оцінка працездатності, прогноз раку грудної залози. Рак грудної залози у чоловіків.	2
20.	Пухлини ектодермального походження, тератоми.	2
21.	Негоджкінська лімфома, Клініка, діагностика та сучасне лікування.	2
Всього		42

Кваліфікаційна характеристика фахівця за спеціальністю «Онкохірургія»

Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фаху лікар - онкохірург

другої кваліфікаційної категорії повинен знати і вміти:

знати:

- основи законодавства охорони здоров'я та основні директивні документи, що визначають діяльність установи охорони здоров'я;
- основи організації онкологічної допомоги дорослому і дитячому населенню;
- епідеміологію основних онкологічних захворювань;
- сучасні погляди на етіологію пухлин, морфологічні прояви передпухлинних процесів, морфологічну класифікацію пухлин, механізми канцерогенезу на рівні клітини, органу, організму;
- основні сучасні методи дослідження в онкології, покази і протипокази до їх застосування;
- сучасні принципи лікування злоякісних пухлин, глибоке знання складових комбінованого та комплексного лікування, інтенсивну терапію невідкладних станів в онкології;
- основи організації диспансерного нагляду за хворими, сучасні методи скринінгу, форми і методи санітарно-просвітньої роботи.

вміти:

- отримати інформацію про захворювання, застосовувати об'єктивні методи обстеження хворого, виявити загальні та специфічні ознаки ураження, особливо у випадках, які потребують невідкладної допомоги або інтенсивної терапії;
- оцінити важкість стану хворого, вжити необхідних заходів для виведення хворого з важкого та вкрай важкого станів, визначити показання до госпіталізації; організувати її в залежності від стану хворого;
- обґрунтувати необхідність виконання спеціальних методів дослідження, їх об'єм та раціональну послідовність, надавати інтерпретацію отриманих результатів;
- провести диференційну діагностику захворювання, обґрунтувати клінічний діагноз;
- обґрунтувати план, схему і тактику лікування хворих, покази та протипокази до різних методів та способів комбінованого та комплексного лікування, послідовності їх використання;
- володіти найбільш поширеними операціями, що використовуються при лікуванні злоякісних пухлин відповідних локалізацій за вибраним профілем роботи;
- використовувати необхідні реабілітаційні заходи, як в процесі лікування так і в диспансерному спостереженні;
- оформити медичну документацію, передбачену законодавством охорони

здоров'я;

- проводити диспансеризацію та санітарно-просвітню роботу серед населення.

Лікар-онкохірург другої кваліфікаційної категорії має відповідати наступній кваліфікаційній характеристиці:

- має добру теоретичну підготовку з питань етіології, патогенезу, профілактики, діагностики злоякісних пухлин, передпухлинних захворювань та лікуванні онкологічних хворих;
- основні знання суміжних дисциплін;
- володіє найбільш поширеними методами діагностики злоякісних новоутворень, передпухлинних захворювань та широко використовує їх у своїй практиці;
- знає методи променевого, медикаментозного (хіміо-, гормоно- та біотерапії), комбінованого та комплексного лікування онкологічних хворих, показання та протипоказання до їх застосування;
- володіє технікою основних операцій з приводу злоякісних пухлин відповідних локалізацій за вибраним профілем роботи:
  - за рівнем підготовки може працювати на посаді ординатора хірургічною відділення онкологічного закладу.

Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фаху, лікар-онкохірург **першої кваліфікаційної категорії** поряд з усіма навиками і знаннями фахівця другої кваліфікаційної категорії **має відповідати наступній кваліфікаційній характеристиці:**

- має добру теоретичну підготовку з питань етіології, патогенезу, профілактики, діагностики злоякісних пухлин, передпухлинних захворювань та лікуванні онкологічних хворих;
- має значний практичний досвід в області онкології і зокрема в онкохірургії;
- добрі знання за суміжними спеціальностями (загальна хірургія, анестезіологія, реанімація то що);
- володіє сучасними методами діагностики злоякісних новоутворень, передпухлинних захворювань та широко використовує їх у своїй практиці;
- досяг добрих показників у лікувальній діяльності;
- добре знає методи променевого, медикаментозного (хіміо-, гормоно- та біотерапії), комбінованого та комплексного лікування онкологічних хворих, показання та протипоказання до їх застосування;
- добре володіє технікою усіх операцій з приводу злоякісних пухлин відповідних локалізацій за вибраним профілем роботи;
- приймає активну участь в підготовці лікарів загально лікарняної мережі з питань онкохірургії.
- за рівнем підготовки може керувати хірургічним відділенням

онкологічного закладу.

- Згідно і вимогами кваліфікаційної характеристики фаху лікар-онкохірург **вищої кваліфікаційної категорії має відповідати наступній кваліфікаційній характеристиці:**
  - має високу теоретичну підготовку та публікації з питань етіології, патогенезу, профілактики, діагностики злоякісних пухлин, передпухлинних захворювань та лікуванні онкологічних хворих;
  - глибокі знання основних та суміжних дисциплін;
  - досконало володіє сучасними методами діагностики злоякісних новоутворень, передпухлинних захворювань та широко використовує їх \ своїй практиці;
  - глибоко знає методи променевого, медикаментозного (хіміо- . гормоно- та біогерапії). комбінованого та комплексного лікування онкологічних хворих, показання та протипоказання до їх застосування;
  - досконало володіє технікою усіх операцій з приводу злоякісних пухлин відповідних локалізацій за вибраним профілем роботи;
  - приймає активну участь в підготовці лікарів-онкохірургів та лікарів інших спеціальностей з питань онкології;
  - за рівнем підготовки може працювати завідувачем хірургічного відділення будь-якого онкологічного закладу.

ПЕРЕЛІК
практичних навиків лікаря-онкохірурга відповідно
до кваліфікаційних вимог

№ з/п	Назва	Кваліфікаційна категорія		
		Друга	Перша	Вища
1.	Біопсія лімфатичних вузлів, сторожових, шкіри, інцизійна і ексцизійна біопсії	+	+	+
2.	Трахеостомія	+	+	+
3.	Операція Ванаха та Крайля	-	+	+
4.	Торакотомія (бокова, передня, задня)	-	+	+
5.	Секторальна резекція молочної залози	+	+	+
6.	Операція Холстеда-Майєра	-	+	+
7.	Операція Пейті-Дайсена	-	+	+
8.	Операція за Мадденом	-	+	+
9.	Катетеризація артерій для хіміотерапії	+	+	+
10.	Ампутація кінцівок на різних рівнях	+	+	+
11.	Гастростомія за Кадером, Топровером, Вітцелем.	+	+	+
12.	Передній гастроентероанастомоз	+	+	+
13.	Задній гастроентероанастомоз	-	+	+
14.	Субтотальна резекція шлунка за Більрот-I та Більрот-II	-	+	+
15.	Стандардна радикальна гастректомія	-	+	+
16.	Розширена радикальна гастректомія	-	-	+
17.	Видалення селезінки	-	+	+
18.	Операція Гартмана	+	+	+
19.	Черевно-анальна резекція прямої кишки	-	+	+
20.	Двостовбурна колостома	+	+	+
21.	Дренування черевної порожнини	+	+	+
22.	Накладання епіцістостоми	+	+	+
23.	Видалення новоутворень м'яких тканин	+	+	+
24.	Біопсія раку нижньої губи, шкіри вуха	-	+	+
25.	Обхідний холецистоєюноанастомоз	-	+	+
26.	Обхідний ілеотранзверзоанастомоз	+	+	+
27.	Інтраопераційна інтубація тонкої кишки	-	+	+
28.	Реконструктивно-відновні втручання на органах черевної порожнини	-	-	+
29.	Видалення поліпів та доброякісних пухлин з шийки матки, прямої кишки	-	+	+
30.	Венектомія за Трояновим-Тренделенбургом.	-	+	+
31.	Судинний шов, шов на нервах та сухожиллях	-	+	+
32.	Герніотомія, герніопластика.	+	+	+
33.	Ентеростомії, холецистостомія, цекостомія.	+	+	+

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алгоритмы современной онкологии / Под редакцией И.Б. Щепотина, Г.В. Бондаря, В.Л. Ганула. -К.: Книга плюс, 2006. – 304 с.
2. Бережная Н. М., Чехун В. Ф. Иммунология злокачественного роста. Київ: Наукова думка. – 2005 . – 792 с.
3. Комбіноване лікування хворих на рак ободової кишки. Шалімов С.О., Євтушенко О.І., Мясоєдов Д.В., Приймак В.В. - К.: Четверта хвиля, 2006. – 168 с.
4. Онкологія: навчальний посібник / За ред.. І.Б. Щепотіна.- К.: МОРІОН, 2014. – 383 с.
5. Паліативна допомога: Онкологія: посібник для викладачів /пер із англ.. В. Ізотова. – К.: Калита, 2013. – 875 с.
6. Рак в Україні, 2012-2016: захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби // Бюлетень національного канцер-реєстру України.2016. – 97 с.(а також послідуєчі №№ Бюлетеня)
7. Стандарти діагностики і лікування онкологічних хворих / Наказ МОЗ України від 17.09.2007 № 554. – 199 с.
8. Шалимов С. А. Справочник по онкологии / С. А. Шалимов, Ю. А. Гриневич, Д. В. Мясоєдов. — Киев : Здоров'я, 2008. – 575 с.
9. Диагностика и лечение злокачественных новообразований / Под. ред. В.И. Чисова.-М.: – 2013. – 599 с.
10. Давыдов М.И., Ганцев Ш.Х. Онкология. ГЭОТОР-Медия, 2013. – 920 с.
11. Чиссов В.И., Александрова Л.М., Давыдов М.И. Онкология. ГЭОТОР-Медия, 2014. – 1072 с.
12. Диагностика и лечение злокачественных новообразований / Под. ред. В.И. Чиссова. – М., 2013. – 599 с.
13. Переводчикова Н.Н. Руководство по химиотерапии опухолевых заболеваний. Москва, Медицина, 2015. – 697 с.
14. Ганцев Ш. Х., Хустнутдинов Ш. М. Патология и морфологическая характеристика опухолевого роста: учебное пособие. – Москва: ООО "Медицинское информационное агентство", 2003. – 208 с.
15. Переверзев А.С. Этюды клинической онкоурологии. Харьков, 2006. – 347с.
16. Яицкий Н.А., Седов В.М., Васильев С.В. Опухоли толстой кишки. М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 376 с.
17. ASCO (American Society of Clinical Oncology, www.asco.org),
18. UICC (International Union Against Cancer, www.uicc.org),
19. ESMO (European Society for Medical Oncology, www.esmo.org),
20. EORTC (European Organisation for Research and Treatment of Cancer, www.eortc.org),
21. <http://www.esmo.org/Guidelines> - Практичні рекомендації від Європейської спільноти клінічних онкологів
22. <https://www.asco.org/practice-guidelines/quality-guidelines/guidelines> - Практичні рекомендації від Американської спільноти клінічних онкологів